

Poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak građana za 2023. godinu

Mirjana Mahović Komljenović *

Ako su građani tijekom 2023. godine ostvarili dohotke koji se prema odredbama Zakona o porezu na dohodak smatraju godišnjim, Porezna uprava po službenoj dužnosti provodi poseban postupak obračuna godišnjeg poreza na dohodak i prireza. Poseban postupak provodi se prema službenim podacima iz Obrasca JOPPD te podacima koji su upisani na poreznoj kartici - Obrascu PK.

Međutim, ako građani na koje se primjenjuje poseban postupak oporezivanja žele iskoristiti svoje pravo na uvećanje osobnog odbitka te priznavanje poreznih olakšica temeljem dostave podataka kojima Porezna uprava ne raspolaže, mogu podnijeti Obrazac ZPP-DOH te priložiti vjerodostojne isprave. Radi prijestupne godine, rok za podnošenje Obrasca ZPP-DOH je **do 29. veljače 2024.** za 2023. godinu, koji se po prvi puta sastavlja i podnosi u eurima. Osim u papirnatom obliku, Obrazac ZPP-DOH građani mogu podnijeti nadležnoj ispostavi Porezne uprave koristeći elektroničku uslugu ePorezna, za što je dovoljno posjedovati token Internet bankarstva ili bilo koju vjerodajnicu sustava NIAS minimalne razine 3, što uključuje i korištenje eOsobne iskaznice ili putem mobilne aplikacije mPorezna ako su građani korisnici Android uređaja.

1. Uvod

Obveza podnošenja godišnje porezne prijave te primjena posebnog postupka utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak za 2023. godinu propisana je odredbama Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16. -114/23., dalje Zakon) te Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 10/17. -143/23. dalje Pravilnik), a ovisi o tome jesu li fizičke osobe u 2023. godini ostvarile godišnji dohodak ili konačni dohodak.

Porezni obveznici su dužni podnijeti godišnju poreznu prijavu ako su tijekom 2023. godine ostvarili određenu vrstu godišnjeg dohotka, te istu mogu podnijeti na propisanom **Obrascu DOH** nadležnoj ispostavi Porezne uprave (dalje PU) odmah nakon isteka kalendarske godine, a najkasnije do kraja veljače 2024. za 2023. godinu. Do navedenog roka, odnosno najkasnije do 29. veljače 2024. godine, poreznu prijavu, ali na **Obrascu ZPP-DOH**, mogu podnijeti i **građani** na koje se primjenjuje poseban postupak oporezivanja ako žele iskoristiti neko pravo propisano Zakonom za koje PU ne raspolaže podacima. Obrazac ZPP-DOH se može ponijeti u papirnatom obliku ili korištenjem elektroničkih usluga Porezne uprave - ePorezna, prijavom putem sustava NIAS (Nacionalni identifikacijski i autentifikacijski sustav), vjerodajnicom sigurnosne razine 3 (primjerice mToken, Fina Soft certifikat) ili vjerodajnicom sigurnosne razine 4 (primjerice eOI-elektronička osobna iskaznica). Ako su građani korisnici Android uređaja, Obrazac ZPP-

DOH može se podnijeti putem mobilne aplikacije mPorezna.

2. Prava koja građani mogu ostvariti podnošenjem Obrasca ZPP-DOH

Prema odredbama Zakona, građani na koje se primjenjuje poseban postupak mogu podnošenjem Obrasca ZPP-DOH ostvariti pravo na:

- dio osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i/ili djecu,
- dio osobnog odbitka za utvrđenu vlastitu invalidnost ili invalidnost uzdržavanih članova uže obitelji ili djece,
- umanjeње poreza na dohodak od nesamostalnog rada po osnovi prebivališta i boravka na potpomognutom području I. skupine i području Grada Vukovara, a za koje podaci nisu upisani na poreznoj kartici obrascu PK, te
- dio osobnog odbitka za plaćene doprinose za zdravstveno osiguranje u tuzemstvu ili dana darovanja.

3. Podjela dohotka na godišnji dohodak i konačni dohodak

Prema čl. 12. st. 2. Zakona, dohodak kojeg ostvaruju fizičke dijeli se na godišnji dohodak i konačni dohodak.

Godišnji dohodak ima izvor u primicima od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti i drugim primicima koji se ne smatraju konačnim dohotkom. U tijeku poreznog razdoblja plaća se predujam poreza na dohodak, te se istekom godine utvrđuje godišnji dohodak podnošenjem godišnje porezne prijave na Obrascu DOH ili primjenom posebnog postupka kojeg PU provodi po službenoj duž-

* Mr. sc. Mirjana Mahović Komljenović, Ministarstvo financija-Porezna uprava, Zagreb

nosti prema podacima s kojima raspolaže. Godišnji porez na dohodak i prirez porezu na dohodak za 2023. godinu plaća se po poreznim stopama od 20 % i 30 %, ovisno od visine porezne osnovice, te umanjuje za osobni odbitak ili neoporezivi dio dohotka.

Konačni dohodak ima izvor u primicima od imovine i imovinskih prava, kapitala, dohotka koji se utvrđuje u paušalnom iznosu i te drugog dohotka koji se smatra konačnim (drugi dohodak po osnovi povrata doprinosa iznad najviše osnovice, drugi dohodak po osnovi razlike vrijednosti imovine i visine sredstava kojima je stečena te drugi dohodak po osnovi privremenih ili povremenih sezonskih poslova u poljoprivredi). Tijekom 2023. godine na ostvareni konačni dohodak, ovisno o izvoru, plaćao se porez po poreznim stopama od 10 %, 20 % i 30 %.

Međutim, po osnovi ostvarenog konačnog dohotka, porezni obveznici nemaju mogućnost korištenja osobnog odbitka niti podnošenja godišnje porezne prijave, pri čemu ni PU ne može po službenoj dužnosti provoditi poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak. Stoga se za razliku od godišnjeg dohotka, kod konačnog dohotka porez na dohodak koji je plaćen u tijeku godine smatra konačno utvrđenom poreznom obvezom, radi čega ne mogu nastati razlike poreza na dohodak za uplatu ili za povrat na godišnjoj razini.

No, prema vlastitom zahtjevu porezni se obveznici mogu odlučiti da umjesto konačnog dohotka, utvrđuju dohodak na način propisan za samostalnu djelatnost i vode poslovne knjige, a imaju i mogućnost promijeniti način oporezivanja te izabrati plaćanje poreza na dobit umjesto poreza na dohodak. Zahtjev za promjenom načina oporezivanja dohotka podnosi se na početku ostvarivanja dohotka ili do kraja tekuće za iduću godinu.

4. Provođenje posebnog postupka za 2023. godinu

Prema čl. 51. st. 2. Zakona, godišnjim dohotkom na koji se primjenjuje poseban postupak smatra se ukupan dohodak od nesamostalnog rada i drugi dohodak koji se ne smatra konačnim, a koji je ostvaren u poreznom razdoblju. To znači da PU po službenoj dužnosti provodi poseban postupak za sve one porezne obveznike – građane koji ostvaruju dohodak od nesamostalnog rada (plaću i mirovinu) i drugi dohodak (naknade po osnovi ugovora o djelu, autorskom honoraru i sl), za koje se uplaćeni porez na dohodak i prirez tijekom godine ne smatra konačnim.

Poseban postupak provodi se na način da se zbroje ukupno ostvareni primici po osnovi dohotka od nesamostalnog rada i drugog dohotka koji se ne smatra konačnim, a isti se umanjuju za ukupne godišnje osobne odbitke na koje porezni obveznik ima pravo te utvrđuje godišnja porezna osnovica.

Godišnji porez na dohodak za 2023. godinu plaća se po **stopi od 20% na poreznu osnovicu do visine 47.780,28 €** te po stopi od **30% na dio porezne osnovice koji prelazi iznos od 47.780,28 €**.

Porezne stope	Godišnja porezna osnovica
20%	do 47.780,28 €
30%	iznad 47.780,28 €

Još samo za 2023. godinu utvrđeni iznos godišnjeg poreza služi kao osnovica za obračun prireza. To vrijedi za građane koji imaju prebivalište u gradovima ili općinama koji su temeljem posebnog zakona uveli obvezu plaćanja prireza.

Prema čl. 46. Zakona, utvrđeni godišnji porez na dohodak umanjuje se za:

- 50% razmjernog dijela porezne obveze koja se odnosi na mirovinu, ili
- 50% razmjernog dijela porezne obveze koja se odnosi na ostali dohodak od nesamostalnog rada ako porezni obveznik ima prebivalište i boravi na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i/ili na području Grada Vukovara utvrđenog prema posebnom propisu o obnovi i razvoju Grada Vukovara.

Ovisno o iznosu primitka koji je ostvaren po osnovi plaće i drugog dohotka, uplaćenog poreza na dohodak tijekom godine, te iskorištenih osobnih odbitka, PU će privremenim poreznim rješenjem utvrditi poreznom obvezniku razliku za uplatu ili povrat poreza i prireza po godišnjem obračunu.

4.1. Porezni obveznici na koje se primjenjuje poseban postupak

Poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak primjenjuje se na:

- Porezne obveznike koji su ostvarili dohodak od nesamostalnog rada (plaću ili mirovinu) **kod dva ili više poslodavaca istodobno** u tijeku istog mjeseca poreznog razdoblja (što znači da su u jednom mjesecu primili plaću ili mirovinu od dva različita poslodavca)
- Porezne obveznike čiji su **uzdržavani članovi** uže obitelji i djeca tijekom 2023. godine ostvarili oporezive i neoporezive **primitke iznad 3.185,40 €**, a uzdržavatelj je koristio osobni odbitak za uzdržavanog člana u tijeku poreznog razdoblja, čime mu se smanjivala osnovica za oporezivanje,
- Uzdržavane članove kod kojih se temeljem ukupno ostvarenog dohotka u poreznom razdoblju godišnjim obračunom ostvaruje razlika poreza za povrat.

Poseban postupak ne primjenjuje se na:

1. porezne obveznike koji obvezno podnose godišnju poreznu prijavu:

- ako su u poreznom razdoblju ostvarili dohodak od samostalne djelatnosti i djelatnosti po osnovi kojih se dohodak utvrđuje i oporezuje kao dohodak od samostalne djelatnosti,
- ako je PU zatražila da naknadno plate porez,
- rezidente za dohodak od nesamostalnog rada koji je ostvaren kao član posade broda u međunarodnoj plovidbi,

2. porezne obveznike koji su u poreznom razdoblju ostvarili samo dohodak (za koji ne podnose godišnju poreznu prijavu) od imovine i imovinskih prava, kapitala, drugi dohodak po osnovi povrata doprinosa, drugi dohodak po osnovi razlike vrijednosti imovine i visine sredstava kojima je stečena, drugi dohodak po osnovi privremenih odnosno povremenih sezonskih poslova u poljoprivredi, dohodak koji se u poreznom razdoblju oporezuje u paušalnom iznosu;
3. porezne obveznike za koje PU ne raspolaže podacima o njihovu ostvarenom dohotku u poreznom razdoblju, odnosno porezne obveznike koji su u poreznom razdoblju ostvarili oporezivi dohodak o kojem poslodavac, isplatitelj primitka ili sam porezni obveznik, ako mu je propisana obveza izvješćivanja, nije izvjestio PU u propisanom roku i na propisanom izvješću.

5. Podnošenje obrasca ZPP-DOH građana za 2023. godinu

Već je naglašeno da porezni obveznici koji su tijekom 2023. godine ostvarili godišnje dohotke na koje se primjenjuje poseban postupak, a žele iskoristiti prava koja su propisana Zakonom a za koja PU ne raspolaže podacima, mogu nadležnoj ispostaviti PU, prema svom prebivalištu ili uobičajenom boravištu, podnijeti Obrazac ZPP-DOH. Iznimno, nerezidenti koji u RH nemaju prebivalište odnosno uobičajeno boravište, Obrazac ZPP-DOH podnose ispostaviti koja je nadležna prema sjedištu isplatitelja primitaka.

Prema čl. 65. st.1. Pravilnika, porezni obveznici za koje PU ne raspolaže podacima bitnim za utvrđivanje prava na umanjenje dohotka, jer na poreznoj kartici nemaju upisane podatke o:

- svim uzdržavanim članovima uže obitelji i/ili djeci, (primjerice dijete je rođeno 20. svibnja 2023. godine a upisano je na poreznoj kartici Obrascu PK 15. lipnja 2023. godine, u kojem slučaju porezni obveznik ima pravo na uvećanje osobnog odbitka i za mjesec svibanj 2023. godine),
- stupnju i vrsti utvrđene invalidnosti,
- prebivalištu na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u potpomognuta područja I. skupne prema posebnom propisu i području Grada Vukovara, kao i
- uvećanju osobnog odbitka za plaćene doprinose za zdravstveno osiguranje u tuzemstvu, te
- danim darovanjima,

mogu podnijeti Obrazac ZPP-DOH, radi umanjenja dohotka u posebnom postupku.

Navedeni porezni obveznici, uz **Obrazac ZPP-DOH** za priznavanjem prava u posebnom postupku, trebaju priložiti i **vjerodostojne isprave kojima se dokazuje korištenje olakšica.**

Osim navedenog, Obrazac ZPP-DOH podnose i:

- porezni obveznici koji, prema čl. 17. st.5. Zakona, žele dio osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i/ili djecu preraspodijeliti,

- nasljednici koji podnose godišnju poreznu prijavu u ime umrle osobe,
- porezni obveznici koji su ostvarili dohodak u inozemstvu, a za koji je porez plaćen u inozemstvu, a propustili su za 2023. godinu predati Obrazac INO-DOH do 31. siječnja 2024. godine. U tom slučaju porezni obveznik je dužan dostaviti potvrdu inozemnog poreznog tijela ili za to ovlaštene osobe o uplaćenom porezu u inozemstvu, te potvrdu dostaviti najkasnije do 30. studenog tekuće godine za prethodnu godinu.

Prema podacima koje su građani naveli u Obrascu ZPP-DOH te prema priloženim vjerodostojnim ispravama, PU primjenjuje poseban postupak u kojem se utvrđuje godišnji obračun poreza na dohodak i prireza za 2023. godinu, te donosi privremeno porezno rješenje do 30. lipnja 2024. godine.

Ako smatra da su podaci iz privremenog poreznog rješenja nepotpuni ili netočni, protiv dostavljenog privremenog poreznog rješenja porezni obveznik može podnijeti prigovor najkasnije do 31. srpnja 2024. godine za 2023. godinu.

Međutim, porezni obveznici koji privremeno porezno rješenje zaprimu nakon 30. lipnja, mogu iznimno prigovor podnijeti najkasnije 30 dana od dana primitka privremenog poreznog rješenja. Izjavljeni prigovor odgađa izvršenje privremenog poreznog rješenja do donošenja rješenja po prigovoru, pri čemu o prigovoru odlučuje prvostupanjsko porezno tijelo u roku od 30 dana od dana zaprimanja prigovora.

Ako porezni obveznici ne podnesu prigovor na rješenje u predviđenom roku, obveza utvrđena privremenim poreznim rješenjem smatra se konačno utvrđenom poreznom obvezom. U tom slučaju PU će temeljem dostavljenih privremenih poreznih rješenja izvršiti zaduženje poreznih obveznika za utvrđenu razliku poreza za uplatu ili izvršiti povrat ako porezni obveznik nema dugova po osnovi drugih zaduženja na knjigovodstvenim karticama.

6. Osnovni osobni odbitak i uzdržavani članovi uže obitelji

Osnovni osobni odbitak predstavlja neoporezivi dio dohotka, odnosno dio dohotka koji se izuzima od oporezivanja, a jednak je za sve porezne obveznike - građane, obrtnike, umirovljenike ili obveznike koji imaju prebivalište na potpomognutim područjima I. skupine i na području Grada Vukovara.

Prema čl. 14. Zakona, osnovni osobni odbitak utvrđen je u iznosu od 530,90 € mjesečno, a izračunava se množenjem koeficijenta 1,6 na osnovicu osobnog odbitka koja iznosi 331,81 € ($1,6 \times 331,81 = 530,90$). **Za 2023. godinu porezni obveznici ostvaruju pravo na osnovni osobni odbitak u iznosu od 6.370,80 €** ($12 \text{ mj} \times 530,90$).

Osnovni osobni odbitak uvijek se priznaje za 12 mjeseci u godini, a isti se uvećava za uzdržavane članove uže obitelji, djecu i invalidnost ako postoji, i to primjenom propisanih koeficijenata na osnovicu osobnog odbitka od 331,81 €.

Prema čl. 14. st. 5., 6. i 7. Zakona, **uzdržavanim članovima uže obitelji** smatraju se:

Djeca	- koju roditelji, maćehe odnosno očusi, posvojitelji, udomitelji i skrbnici uzdržavaju, kao i djeca nakon završetka redovnog školovanja do prvog zapošljavanja.
Uzdržavani članovi uže obitelji	- bračni drug (s kojim su prema čl. 15. OPZ-a izjednačeni izvanbračni drug, životni partner i neformalni životni partner), - roditelji poreznog obveznika, - maćehe odnosno očusi koje punoljetno pastorače uzdržava, - djeca nakon prvog zaposlenja, - punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu.
Osobama s invaliditetom	- fizičke osobe – porezni obveznik i/ili uzdržavani članovi njegove uže obitelji i uzdržavana djeca kojima je rješenjem donesenim prema propisima o mirovinskom osiguranju, zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, socijalnoj skrbi, odgoju i obrazovanju te prema drugim posebnim propisima utvrđena invalidnost ili tjelesno oštećenje.

Prvim zapošljavanjem smatra se rad u radnom odnosu na određeno ili neodređeno vrijeme prema posebnim propisima. Ako radni odnos prestane, dijete se i dalje smatra uzdržavanim članom uže obitelji za kojeg porezni obveznik ima pravo na osobni odbitak. Porezni obveznik može koristiti dio osobnog odbitka za dijete ako je dijete nakon prestanka radnog odnosa nastavilo školovanje ili ako je dijete u tijeku redovnog školovanja u poreznom razdoblju obavljalo sezonske poslove, ali pod uvjetom da nije ostvarilo oporezive ili neoporezive primitke veće od propisanog praga za uzdržavane osobe.

6.1. Prag za uzdržavanu djecu i ostale članove uže obitelji

Prema čl. 14. Zakona, uzdržavanim članovima uže obitelji i uzdržavanom djecom smatraju se fizičke osobe čiji oporezivi primici, primici na koje se ne plaća porez (primjerice - primici studenata, naknada za nezaposlene i dr.) i drugi primici koji se ne smatraju dohotkom, ne prelaze šestostruki iznos osnovnog osobnog odbitka, što na godišnjoj razini za 2023. godinu iznosi **3.185,40 €** (530,90 € x 6).¹

Međutim, ako u tijeku poreznog razdoblja uzdržavani član za kojeg porezni obveznik u istom poreznom razdoblju koristio dio osobnog odbitka prema čl. 14. st. 4. Zakona, ostvari prethodno navedene primitke u iznosu većem od 3.185,40 € godišnje, porezni obveznik koji je po toj osnovi koristio osobni odbitak obavezan je podnijeti godišnju poreznu prijavu ili će se za njega izvršiti poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak.

Iznimno, pri utvrđivanju prava na osobni odbitak za uzdržavane članove uže obitelji i djecu, **u iznos od 3.185,40 € ne uzimaju se u obzir primici**, prikazani u Tablici 1.

Tablica 1. Primici koji ne ulaze u prag od 3.185,40 €

Red. br.	Naziv primitka (čl. 17. Zakona)
1.	- primici prema posebnim propisima po osnovi socijalnih potpora
2.	- doplatak za djecu
3.	- novčane potpore utvrđene u svoti koja je zakonom kojim se uređuju roditeljske i roditeljske potpore propisan kao svota ispod kojeg se ne može isplatiti novčana potpora
4.	- potpore za novorođenče, odnosno primitak za opremu novorođenog djeteta
5.	- obiteljske mirovine djece nakon smrti roditelja
6.	- primici koji po svojoj prirodi predstavljaju samo uzdržavanje od roditelja ili članova uže obitelji
7.	- darovanja od pravnih i fizičkih osoba za zdravstvene potrebe do visine stvarno nastalih izdataka za tu namjenu, prema članku 8. stavku 1. točki 4. Zakona
8.	- naknada troškova prijevoza na posao i s posla mjesnim i međumjesnim javnim prijevozom i naknada troškova službenog putovanja do propisanih iznosa na koje se sukladno odredbama Zakona o porezu na dohodak ne plaća porez na dohodak.
9.	- odštete od osiguranja isplaćene zbog teške ozljede i priznate invalidnosti
10.	- stipendije , nagrade za izvrsnost učenika i studenata isplaćene iz proračuna i bespovratna sredstva koja se isplaćuju iz proračuna, fondova i programa Europske unije i drugih međunarodnih fondova i programa uređenih posebnim propisima i međunarodnim sporazumima, u svrhu obrazovanja i stručnog usavršavanja
11.	- potpore djetetu za školovanje do 15. godine života odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja, koje poslodavac isplaćuje djetetu umrlog radnika ili djetetu bivšeg radnika kod kojeg je nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti, uz uvjet da bivši radnik ne ostvaruje primitke iz članka 21. Zakona.
12.	- nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja i naknade učenicima za vrijeme dualnog obrazovanja.
13.	- nacionalna naknada za starije osobe

Ako u 2023. godini uzdržavani član za kojeg je porezni obveznik u istom poreznom razdoblju koristio dio osobnog odbitka ostvari primitke veće od 3.185,40 €, tada treba uzdržavanog člana objavitati sa svoje porezne kartice, kako bi temeljem podnesene godišnje porezne prijave ili u posebnom postupku bila utvrđena što manja razlika za uplatu poreza radi smanjenja faktora osobnog odbitka.

Međutim, u tom slučaju i uzdržavani član uže obitelji koji je ostvario oporezive primitke od kojih se utvrđuje dohodak može u posebnom postupku godišnjeg obračuna poreza na dohodak iskoristiti pravo na osnovni osobni odbitak za cijelo porezno razdoblje, te na taj način ostvariti povrat više plaćenog poreza.

Poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak primjenjuje se na uzdržavatelje, kao i na uzdržavane članove, te će PU po službenoj dužnosti, primjenjujući poseban postupak, napraviti godišnji obračun porezne obveze za uplatu ili povrat poreza, a temeljem podataka s kojima raspolaže, osim ako porezni obveznici nisu obvezni po nekoj drugoj osnovi podnijeti godišnju poreznu prijavu na Obrascu DOH.

¹ S primjenom od 1. siječnja 2024. godine a prema izmjenama čl. 14. Zakona, uzdržavanim članovima smatraju se osobe čiji oporezivi primici, primici na koje se ne plaća porez i drugi primici koji se ne smatraju dohotkom, ne prelaze iznos od 3.360,00 € na godišnjoj razini.

6.2. Uvećanje osobnog odbitka za dana darovanja u naravi i novcu te doprinosa za zdravstveno osiguranje

Prema čl.15. st.2. Zakona, porezni obveznici mogu uvećati osobni odbitak i za darovanja dana u tuzemstvu u naravi i u novcu doznačenim na račun za plaćanje, sukladno propisu kojim se uređuje platni promet, za točno određene svrhe kao što su: kulturne, odgojno-obrazovne, znanstvene, zdravstvene, humanitarne, sportske, vjerske i dr., a koja su dana udrugama i drugim osobama koje te djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima, i to **do visine 2% od ostvarenih ukupnih primitaka** za koje je u tekućoj godini podnesena godišnja porezna prijava i utvrđen godišnji porez na dohodak ili je proveden poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak.

Iznimno, osobni odbitak se uvećava za darovanja u visini većoj od 2%, ali pod uvjetom da su dana prema odlukama nadležnih ministarstava za financiranje posebnih programa i akcija, ali ne i za redovnu djelatnost primatelja dara.

Za uvećanje osobnog odbitka za dana darovanja, porezni obveznik je obavezan priložiti preslike naloga o doznaci u novcu i ugovore o danim darovanjima u drugim dobrima i uslugama.

Nadalje, poreznom se obvezniku osobni odbitak može povećati i za svotu plaćenog obveznog zdravstvenog osiguranja, ako porezni obveznik nije drukčije osiguran, i to do visine propisanog obveznog doprinosa za zdravstveno osiguranje.

Uvećanje osobnog odbitka za obvezno zdravstveno osiguranje u iznosu od 200,00 € i dana darovanja kulturnoj udruzi u iznosu od 150,00 € iskazuje se u Obrascu ZPP-DOH pod III.4.

III.4. Plaćeni doprinosi za obvezno zdravstveno osiguranje i dana darovanja

PLAĆENI DOPRINOSI ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE U TUZEMSTVU	200,00
DANA DAROVANJA	150,00
UKUPNO	350,00

7. Raspodjela osobnog odbitka za zajednički uzdržavanu djecu

Fizičke osobe koje ostvaruju dohodak, a zajednički uzdržavaju djecu i članove uže obitelji, mogu dio osobnog odbitka za 2023. godinu preraspodijeliti:

- u godišnjoj poreznoj prijavi na Obrascu DOH, ili
- u posebnom postupku utvrđivanja godišnjeg dohotka na Obrascu ZPP-DOH.

Prema čl. 17. st. 5. Zakona, ako više osoba uzdržava člana ili članove uže obitelji, osobni odbitak za uzdržavane članove uže obitelji u načelu se dijeli na jednake dijelove, ali se može utvrditi i drugačija raspodjela. Za korištenje prava na raspodjelu osobnog odbitka, oba bračna druga moraju podnijeti Obrazac ZPP-DOH ili Obrazac DOH i priložiti izjavu o omjeru (postotku) raspodjele osobnog odbitka te ime i prezime i OIB osobe za koju se dijeli osobni odbitak.

Iznimno, a prema čl. 16. st. 2. Pravilnika, ako se osobe ne mogu dogovoriti o raspodjeli dijela osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i uzdržavanu djecu, a jedan od uzdržavatelja traži preraspodjelu osobnog odbitka, tada se osobni odbitak dijeli na jednake dijelove, tako da se svakom poreznom obvezniku priznaje jednaki dio osobnog odbitka.

U ZPP-DOH obrascu, raspodjela osobnog odbitka za djecu između roditelja iskazuje se pod oznakom: III.3. Osobni odbitak dijeli se s osobom. Pod navedenom oznakom upisuju se i podaci o uzdržavanim članovima uže obitelji te njihove invalidnosti/tjelesna oštećenja ako postoje.

Primjer 1. Raspodjela osobnog odbitka između roditelja

Tijekom 2023. godine majka Melita Car (OIB:5555555556) je pri obračunu plaće koristila olakšicu za dvoje djece (D1 OIB:1111111112, koeficijent 0,7 i D2 OIB:2222222223, koeficijent 1,0), koja su bila upisana na njevoj poreznoj kartici. Međutim, na kraju godine dogovorila se sa suprugom Markom Car (OIB:7777777778) da će oboje koristiti pola (50%) osobnog odbitka za prvo dijete i drugo dijete.

Radi raspodjele osobnog odbitka za djecu, oba roditelja (i otac i majka) dužni su podnijeti Obrazac ZPP-DOH, u kojem se iskazuje raspodjela osobnog odbitka za dvoje djece. Radi smanjenog osobnog odbitka za oba djeteta, majka će po godišnjem obračunu imati obvezu uplate poreza i prireza, dok će suprug radi povećanja osobnog odbitka ostvariti povrat poreza. U raspodjeli osobnog odbitka između roditelja ostvarit će se „ušteda poreza“ u razlici za uplatu ako je iznos poreza za uplatu kod majke manji od iznosa povrata poreza kojeg će ostvariti suprug.

Obrazac ZPP (isječak) – za majku:

III.3. Uzdržavanih članova uže obitelji i/ili djece i njihove invalidnosti/tjelesnog oštećenja

R. br.	IME I PREZIME/ SRODSTVO	OIB	POTPOMOGNUTA PODRUČJA I GRAD VUKOVAR (P1 ILI P2)	INVALID (I ili I')	RAZDOBLJE KORIŠTENJA OD/DO	OSOBNI ODBITAK DIJELI SE S OSOBOM	
						OIB	POSTOTAK OSOBNOG ODBITKA
1.	Klara Car D1	1111111112			1.1.-31.12.23.	7777777778	50%
2.	Petar Car D2	2222222223			1.1.-31.12.23.	7777777778	50%

Obrazac ZPP (isječak) – za oca:

III.3. Uzdržavanih članova uže obitelji i/ili djece i njihove invalidnosti/tjelesnog oštećenja

R. br.	IME I PREZIME/ SRODSTVO	OIB	POTPOMOGNUTA PODRUČJA I GRAD VUKOVAR (P1 ILI P2)	INVALID (I ili I)	RAZDOBLJE KORIŠTENJA OD/DO	OSOBNİ ODBITAK DIJELI SE S OSOBOM	
						OIB	POSTOTAK OSOBNOG ODBITKA
1.	Klara Car D1	1111111112			1.1.-31.12.23.	5555555556	50%
2.	Petar Car D2	2222222223			1.1.-31.12.23.	5555555556	50%

7.1. Uračunavanje poreza plaćenog u inozemstvu

Porezni obveznici koji žele da im se porez plaćen u inozemstvu u posebnom postupku uračuna u tuzemni porez na dohodak, upisuju izvor dohotka i državu izvora; iznos dohotka i iznos uplaćenog poreza u inozemstvu u stranoj valuti i eurima i centima, što se u Obrascu ZPP-DOH upisuje pod oznakom V.1.

Uz Obrazac ZPP-DOH potrebno je priložiti dokaz o ostvarenom dohotku i plaćenom porezu u inozemstvu i isprave iz kojih je vidljiv datum (potvrde inozemnog poreznog tijela o uplaćenom porezu u inozemstvu ili potvrde za to ovlaštene osobe o uplaćenom porezu u inozemstvu)

8. Propisana umanjjenja godišnjeg poreza na dohodak

Prema čl. 46. st. 1. i 2. Zakona, utvrđeni iznos godišnjeg poreza na dohodak koji se utvrđuje prema propisnoj poreznoj osnovici, umanjuje se:

- za 50% razmjernog dijela porezne obveze koja se odnosi na mirovinu ili za 50% razmjernog dijela porezne obveze koja se odnosi na ostali dohodak od nesamostalnog rada ako porezni obveznik ima prebivalište i boravi na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i/ili na području Grada Vukovara utvrđenog prema posebnom propisu o obnovi i razvoju Grada Vukovara, te za **olakšice za mlade osobe po osnovi godina života**²;
- za 100% razmjernog dijela porezne obveze fizičkim osobama do 25 godina života koje ostvare dohodak od nesamostalnog rada (plaću), obračunane na dio porezne osnovice na koju se plaća godišnji porez po stopi od 20% (do 47.780,28 €), a koja se odnosi na dohodak od nesamostalnog rada (plaću), te
- za 50% razmjernog dijela porezne obveze fizičkim osobama od 26 do 30 godina života koje ostvare dohodak od nesamostalnog rada (plaću) obračunane na dio porezne osnovice na koju se plaća godišnji porez po stopi od 20% (do 47.780,28 €), a koja se odnosi na dohodak od nesamostalnog rada (plaću).

Od utvrđenog i umanjenog godišnjeg poreza na dohodak odbijaju se iznosi plaćenog predumjma poreza koji su plaćeni u tijeku poreznog razdoblja po svim iskazanim dohoci-

ma, te se utvrđuje razlika za uplatu ili povrat poreza. Porez na dohodak po godišnjoj poreznoj prijavi za 2023. godinu plaća se u roku od 15 dana od isteka roka za podnošenje prigovora, što znači do 15.8.2024. godine, sukladno čl. 54. st. 9. Zakona.

Ako je porezni obveznik tijekom poreznog razdoblja uplatio veći predumj od poreza na dohodak utvrđenog rješanjem, više plaćeni porez vraća se poreznom obvezniku. Međutim, prema čl. 127. st. 6. OPZ-a, PU neće izvršiti povrat preplaćenog poreza ako je utvrdila da porezni obveznik ima dospjelih, a neplaćenih poreza na knjigovodstvenim karticama koje analitički prati.

8.1. Porezna olakšica za mlade osobe

U godišnjem obračunu poreza na dohodak za 2023. godinu, mlade osobe do 30. godina života ostvaruju pravo na povrat poreza uplaćenog tijekom poreznog razdoblja. Propisana olakšica za mlade osobe može se primijeniti samo na ostvarene primitke od nesamostalnog rada odnosno plaće prema čl. 21. st. 1. t. 1. Zakona, a koju poslodavac u naravi ili novcu isplaćuje radniku s kojim je sklopio ugovor o radu prema propisima koji uređuju radni odnos. Međutim, olakšica se može iskoristiti samo do iznosa od 47.780,28 € porezne osnovice, dok se porezna olakšica ne može ostvariti ako porezna osnovica prelazi iznos od 47.780,28 €.

Prema čl. 58. st. 6. Pravilnika, pravo na umanjjenje godišnjeg poreza na dohodak za 2023. godinu kao porezno razdoblje imaju fizičke osobe do 30 godina života kojima su godine rođenja utvrđene u Tablici „Godine rođenja mladih fizičkih osoba koje imaju pravo na umanjjenje iz čl. 46. st. 2. Zakona u pojedinom poreznom razdoblju“. Umanjenje po osnovi godina života koristi se za cijelo razdoblje u kojem porezni obveznik navršava određenu godinu života.

Tablica 2. Godine rođenja mladih fizičkih osoba koje ostvaruju umanjjenje godišnjeg poreza na dohodak za 2023. godinu

POREZNO RAZDOBLJE	Godine rođenja mladih fizičkih osoba koje imaju pravo na umanjjenje iz članka 46. stavka 2. Zakona u pojedinom poreznom razdoblju	
	OD 26 DO 30 GODINA – 50% UMANJENJE POREZA I PRIREZA	DO 25 GODINA – 100% UMANJENJE POREZA I PRIREZA
2023.	1993., 1994., 1995., 1996. i 1997.	1998., 1999., 2000. ...

Mlada osoba do 30 godina života koja ima pravo na umanjjenje godišnjeg poreza na dohodak, navedenu olakšicu može ostvariti na dva načina:

² Umanjenje obveze poreza na dohodak u godišnjem obračunu fizičkim osobama do 25 godina života te fizičkim osobama od 26 do 30 godina života, prvi puta se primjenjivalo u godišnjem obračunu poreza na dohodak za 2020. godinu.

- podnošenjem godišnje porezne prijave na Obrascu DOH, ako ima obvezu podnošenja godišnje porezne prijave. Podaci o olakšici se iskazuju u Obrascu DOH popunjavanjem podataka pod točkom 6., u stupcima 7 i 8 (što je prikazano na slici), ili
- primjenom posebnog postupka kojim se utvrđuje godišnji porez na dohodak.

6. PODACI O OLAKŠICAMA, OSLOBOĐENJIMA I POTICAJIMA	
OPIS	IZNOS (u eurima i centima)
7. UMANJENJE POREZA FIZIČKIM OSOBAMA DO 25. GODINA ŽIVOTA (čl. 46.st.2.Zakona)	
8. UMANJENJE POREZA FIZIČKIM OSOBAMA OD 26. DO 30 GODINA (čl. 46.st.2. Zakona)	

Međutim, poseban postupak neće se primijeniti na mladu osobu do 30. godine života koja je, primjerice, tijekom 2023. godine ostvarila dohodak od nesamostalnog rada i dohodak od najma za kojeg je utvrđivala dohodak prema poslovnim knjigama propisanim za samostalne djelatnost, jer ima obvezu podnošenja Obrasca DOH do kraja veljače 2024. godine, u kojem će iskazati oba ostvarena dohotka – od najma i nesamostalnog rada.

Ali ako mlada osoba nije obveznik podnošenja Obrasca DOH za 2023. godinu, pravo na olakšicu će ostvariti primjenom posebnog postupka utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak.

9. Primjeri utvrđivanja godišnjeg obračuna Poreza na dohodak u posebnom postupku za 2023. godinu

Ako porezni obveznici na koje se primjenjuje poseban postupak (jer su tijekom 2023. godine ostvarili godišnje dohotke) žele iskoristiti određena prava za umanjeno ostvarenog dohotka, mogu do 29. veljače 2024. podnijeti Obrazac ZPP-DOH, te uz prijavu priložiti vjerodostojne isprave.

Primjer 2. Podnošenje Obrasca ZPP-DOH radi korištenja prava na vlastitu invalidnost

Porezna obveznica Melita Car s prebivalištem u Samoboru, uz dohodak od nesamostalnog rada ostvarila je tijekom 2023. godine i dohodak od imovine i imovinskih prava, na kojeg je tijekom godine plaćala predujam poreza na dohodak po stopi od 10% prema rješenju PU. Za 2023. godinu porezna obveznica ostvaruje pravo na osnovni osobni odbitak koji iznosi 6.3780,80 € (530,90 x12), te na osobni odbitak za prvo uzdržavano dijete (faktor 0,7), koje je upisano na njejoj poreznoj kartici - Obrascu PK.

Međutim, na temelju rješenja HZMO, poreznoj obveznici je od 10. listopada 2023. godine utvrđena vlastita invalidnost (faktor 0,4), a koju invalidnost nije upisala na svoju poreznu karticu u roku od 30 dana od dana nastanka promjene.

Radi korištenja prava na povećanje osobnog odbitka za vlastitu invalidnost (faktor 0,4), za tri mjeseca 2023. godine (od listopada do prosinca), porezna obveznica podnosi Obrazac ZPP-DOH do 29. veljače 2024. godine, uz kojeg

prilaže rješenje HZMO o utvrđenoj invalidnosti kojim dokazuje korištenje navedenog prava. Na Obrascu ZPP-DOH pod oznakom III. 2. potrebno je zaokružiti oznaku I za utvrđenu vlastitu invalidnost.³

Temeljem podnesenog Obrasca ZPP-DOH, i primjenom posebnog postupka oporezivanja, PU će utvrditi godišnju obvezu poreza na dohodak za 2023. godinu te poreznoj obveznici izdati privremeno porezno rješenje, s razlikom za povrat poreza (kojeg ostvaruje po osnovi nesamostalnog rada), radi korištenja prava na povećani osobni odbitak za tri mjeseca u 2023. godini. Plaćeni porez tijekom godine na ostvareni dohodak od imovine i imovinskih prava prema rješenju PU smatra se konačnim porezom za koji se povrat poreza ne može ostvariti.

Više plaćeni porez na dohodak isplaćuje se na račun u banci koji je porezna obveznica navela u Obrascu ZPP-DOH, već pri dostavi privremenog poreznog rješenja, a najkasnije do 30. lipnja 2024. godine, uz pretpostavku da nema neplaćenih obveza po javnim davanjima čiju analitičku evidenciju vodi PU.

III.2. Vlastite invalidnosti/tjelesnog oštećenja

R. br.	RAZDOBLJE INVALIDNOSTI		HRVI DA/NE	OZNAKA INVALIDNOSTI (zaokružiti)	POSTOTAK INVALIDNOSTI (ispunjava HRVI)
1.	od 10.10. 2023.	do 31.12. 2023.		I *	
2.	od	do		I *	

VI.1. Zahtjevu prilažem sljedeće vjerodostojne isprave

1.	Rješenje HZMO prema kojem je od 10.10.2023. godine utvrđena vlastita invalidnost od 30%.
2.	

Primjer 3. Umanjenje godišnjeg poreza za mladu osobu od 26 do 30 godina života koja je ostvarila dohodak od nesamostalnog rada i drugi dohodak (čl. 46. st. 2. Zakona)

Porezna obveznica od 26 do 30 godina života, s prebivalištem u Gradu Zagrebu, ostvarila je tijekom 2023. godine:

- dohodak od nesamostalnog rada u iznosu od 26.000,00 € po osnovi kojeg je plaćen predujam poreza i prireza porezu na dohodak u ukupnom iznosu od 5.156,41 €,
- drugi dohodak prema ugovoru o autorskom honoraru koji se ne smatra konačnim u iznosu od 6.000,00 € po osnovi kojeg je uplaćen porez i prirez u iznosu od 892,08 €.

Porezna obveznica ostvaruje pravo na osnovni osobni odbitak bez uvećanja za uzdržavane članove, koji je za 2023. godinu utvrđen u iznosu od 6.370,80 € (12 x 530,90).

³ Oznaka I* za primjenu koeficijentata osobnog odbitka 1,5 osnovnoga osobnog odbitka koristi se ako je osoba kojoj je rješenjem, na temelju posebnih propisa, utvrđena invalidnost po jednoj osnovi 100% i/ili koja radi invalidnosti ima, na temelju posebnih propisa, pravo na doplatu za pomoć i njegu, odnosno pravo na osobnu invalidninu.

Za ostvarene dohotke porezne obveznice primijenit će se poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak.

Kako bi se izračunalo umanjeње poreza po osnovi godina života, potrebno je izračunati postotni udio dohotka od nesamostalnog rada u ukupnom dohotku (26.000,00 : 32.000,00 = 81,25%).

Izračunani postotak od 81,25% množi se s ukupnim godišnjim porezom koji je utvrđen u iznosu od 6.048,49 €, a tako dobiveni izračun poreza se umanjuje za 50%.

$$6.048,49 \times 81,25\% = 4.914,40;$$

$$4.914,40 \times 50\% = 2.457,20$$

Primjenom posebnog postupka, poreznoj obveznici se za 2023. godinu vraća 2.457,20 € poreza na dohodak i prireza, odnosno 50% razmjernog dijela porezne obveze, što je prikazano u izračunu:

Umanjenje godišnje obveze poreza i prireza za mlade

R. b.	Opis	Iznos
1.	Ukupni godišnji dohodak (26.000,00 + 6.000,00)	32.000,00
2.	Godišnji osobni odbitak (530,90 x 12 mj)	6.370,80
3.	Godišnja porezna osnovica	25.629,20
4.	Dio porezne osnovice do 47.780,28 € za primjenu porezne stope od 20%	25.629,20
5.	Dio porezne osnovice za primjenu stope od 30%	-
6.	Iznos poreza po stopi od 20%	5.125,84
7.	Godišnji prirez 18%	922,65
8.	Ukupna godišnja obveza poreza i prireza za 2023.	6.048,49
9.	Umanjenje za mlade od 26 do 30 godina (čl. 46.st.2.Zakona) - 50% razmjernog dijela porezne obveze koja se odnosi na dohodak od nesamostalnog rada prema udjelu nesamostalnog rada u ukupnom dohotku	2.457,20
10.	Godišnja obveza poreza nakon umanjeња	3.591,29
11.	Ukupno uplaćeni predujma poreza i prireza tijekom 2023. godine (plaća 5.156,41 € + autorski honorar 892,08 €)	6.048,49
12.	Razlika poreza i prireza za uplatu	-
13.	Razlika poreza i prireza za povrat	2.457,20

10. Vjerodostojne isprave koje se prilažu uz Obrazac ZPP-DOH

Na Obrascu ZPP-DOH, pod oznakom VI.1. porezni obveznik upisuje nazive priloga koje prilaže radi korištenja prava propisana Zakonom, a to mogu biti primjerice:

- **potvrde o prebivalištu i boravku na potpomognutim područjima i području Grada Vukovara** (za olakšicu pod III.1.). Ako je porezni obveznik imao prebivalište i boravio je na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu potpomognutih područja po stupnju razvijenosti prema posebnom zakonu i području grada Vukovara, na obrascu ZPP-DOH zaokružuje "DA", a ostali "NE".

U slučaju da je porezni obveznik tokom godine mijenjao adresu boravišta ili prebivališta, tada se upisuje razdoblje od kada do kada je boravio na određenoj adresi, a za potpomognuto područje i grad Vukovar stavlja se oznaka „P1“,

- **rješenja o invalidnosti** donesena u skladu s posebnim propisima o mirovinskom osiguranju, zaštiti vojnih i

civilnih invalida rata, socijalnoj skrbi, odgoju i obrazovanju te drugim propisima kojima je utvrđena invalidnost ili tjelesno oštećenje i/ili koji zbog invalidnosti ili tjelesnog oštećenja imaju pravo na doplatu za pomoć i njegu (za olakšicu pod III.2. kada je potrebno zaokružiti oznaku invalidnosti I ili I*),

- **potvrde o usvojenju djeteta i skrbništvu, pravomoćne sudske odluke, izjave o omjeru (postotku) raspodjele osobnog odbitka**, potvrde mjerodavnih tijela u inozemstvu za dokazivanje uvjeta za korištenje osobnog odbitka i dr. (za olakšicu pod III.3.)
- **preslike naloga o doznaci u novcu ili potvrda o danim darovanjima** u drugim dobrima i uslugama, preslike naloga o uplati doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje plaćenih u tuzemstvu (za olakšicu pod III.4.)
- **pravomoćno rješenje o nasljeđivanju** (za olakšicu pod IV.)
- **dokaz o ostvarenom dohotku i plaćenom porezu u inozemstvu** i isprave iz kojih je vidljiv datum (potvrde inozemnog poreznog tijela o uplaćenom porezu u inozemstvu za olakšicu pod V.1.)
- ostalo.

Međutim, porezni obveznik uz Obrazac ZPP-DOH ne treba prilagati vjerodostojne isprave, i to: izvatke i potvrde iz matice rođenih, vjenčanih i umrlih, izvatke i potvrde iz registra životnog partnerstva, budući da PU ima uvid u navedene isprave.

11. Zaključak

Porezni obveznici koji u posebnom postupku žele iskoristiti pravo na umanjeње dohotka, odnosno uvećanje osobnog odbitka, a za što PU ne raspolaže podacima bitnim za utvrđivanje tih prava, mogu za 2023. godinu do 29. veljače 2024. godine podnijeti Obrazac ZPP-DOH, koji se po prvi puta podnosi u eurima.

Kada se Obrazac ZPP-DOH podnosi putem ePorezne, najprije se dostavlja ZPP-DOH naredbom „Pošalji“ i tek se nakon uspješno poslanog obrasca (nakon što se na ekranu pojavi potvrda o poslanom obrascu) aktivira polje „Prilozi“, putem kojeg se dostavljaju prilozi.

Primjenjujući poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak, PU će utvrditi poreznom obvezniku godišnji dohodak koji je ostvaren u 2023. godini, kao i razliku poreza na dohodak i prireza za uplatu ili povrat, te donijeti privremeno porezno rješenje, najkasnije do 30. lipnja 2024. godine. Već pri dostavi privremenih poreznih rješenja obavlja se povrat poreza na dohodak po godišnjem obračunu fizičkim osobama na njihov račun, a iznimno i u gotovom novcu na propisan način. Istodobno nakon zaprimanja privremenog poreznog rješenja, porezni obveznik može podnijeti prigovor, i to najkasnije do 31. srpnja 2024. godine, ako smatra da su podaci iz privremenog poreznog rješenja nepotpuni ili netočni. Za porezne obveznike koji ne podnesu prigovor ili ga podnesu izvan propisanog roka, obveza utvrđena privremenim poreznim rješenjem smatra se konačno utvrđenom poreznom obvezom. Za 2023. godinu, godišnji porez na dohodak i prirez porezu na dohodak plaća se po poreznim stopama od 20 % i 30%, ovisno od visine porezne osnovice, te uvećava za propisanu stopu prireza.